

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Vilniaus universiteto
EUROPOS STUDIJOS:
IDĖJOS, INSTITUCIJOS IR EKONOMIKA
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: doc. dr. Andžej Pukšto

Grupės nariai: prof. dr. Irmina Matonytė
prof. dr. Algis Krupavičius

Vilnius
2013

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Europos studijos: idėjos, institucijos ir ekonomika
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Politikos mokslai (L200) (Europos Sąjungos studijos (L230))
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (2 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	120
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Europos Sąjungos studijų magistras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	5
2.3. Personalias	6
2.4. Materialieji ištekliai.....	7
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	8
2.6. Programos vadyba	8
III. REKOMENDACIJOS	9
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	10

I. ĮŽANGA

Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute (toliau – VU TSPMI) parengta ketinama vykdyti magistrantūros studijų programa „Europos studijos: idėjos, institucijos ir ekonomika“ (toliau – programa) suvienijo gausų ratą politikos mokslų, ekonomikos ir politinės filosofijos specialistų, kurie turi ilgalaikes mokslinio darbo ir didaktinės veiklos patirtis. Pateikta vertinti programa sukurta vykdomos studijų programos pagrindu. Nepaisant to, šalia gausių stiprybių ekspertizė išryškino ir tam tikrus trūkumus.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Vertinamos programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra gana aiškiai ir įtikinamai apibrėžti, akcentuojamas siekis rengti kompetentingus Europos Sąjungos viešosios politikos specialistus, gebančius suvokti šiuolaikinius vidinius ir išorinius ES kontekstus ir juose profesionaliai veikti.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai labiau yra pagrįsti akademinėmis, o ne taikomojo pobūdžio (profesinėmis) išvalgomis, tačiau siūlomame studijų pakete prasmingai įterpiami ir praktinių įgūdžių ugdymo siekiai bei reikalavimai. Šia atnaujinta studijų programa siekiama tikslingai reaguoti į kintančias ES ir Lietuvos aktualijas bei į visuomenės ir darbo rinkos poreikius.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai iš esmės atitinka universitetinių magistro studijų rūšį ir pakopą.

Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija dera tarpusavyje. Programoje numatomų dviejų specializacijų (Europos politikos ir idėjos bei Europos politinės ekonomijos) galimybė nepaverčia neprasmingu bendro programos pavadinimo (atsispidėsiančio absolventų diplomuose): pirmajame semestre numatomi privalomi studijų dalykai – tad atitinkamai apie ES ekonomiką ir Europos idėjos istoriją žinių gaus abiejų tolimesnių specializacijų studentai.

Programa, reaguodama į visuomenės ir darbo rinkos poreikius (suvokiamus plačiau negu Lietuvos Respublikos mastu), siūlo studijų dalykus ne tik lietuvių, bet ir anglų kalbomis. Atitinkamai, ne tik daugelis studijų dalykų yra pagrįsti skaitiniais anglų kalba, bet ir suteikiama galimybė tiek kursinius darbus (magistriniame kolokviume), tiek ir baigiamąjį magistro darbą rašyti ne lietuvių kalba.

Programa, atspindėdama ją teikiančioje institucijoje sutelktas dalykines (akademinės) kompetencijas, siūlo dvi specializacijas programos viduje. Ypač patraukliai ir novatoriškai

artikuluojama ES politinės ekonomijos specializacija. Taip pat svarbus programos privalumas – akcentas regionistikai (tiek bendrai regionistikos tyrimų metodologijai, tiek atskiriems persidengiantiems Baltijos šalių, Vidurio ir Rytų Europos, Šiaurės šalių regionams).

Kaip silpna grandis krinta į akis tai, kad ne tik programos (ypač tikėtina tai būtų Europos idėjų ir politikos specializacijoje) studijų dalykų turinyje, bet ir pačiame programos dėstytojų rinkinyje, visiškai neatsispindi viena iš aktualesnių ir su ES tapatybe stipriai susijusių Europos idėjų – lyčių lygybės tematika (konkrečiai, tarp numatytų 15 programos dėstytojų nėra nė vienos moters).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- studijų dalykai numatyti dėstyti ne tik lietuvių, bet ir anglų kalba;
- prasmingas programos profiliavimas (ES politinės ekonomijos specializacija ir akcentas regionistikai).

Silpnybės:

- neatsispindi viena iš aktualesnių ir su ES tapatybe stipriai susijusių Europos idėjų – lyčių lygybės tematika.

2.2. Programos sandara

Programos sandara atitinka teisės aktų reikalavimus: programos apimtis 120 kreditų, teorinėms studijoms skiriama 90 kreditų, magistro baigiamajam darbui – 30 kreditų. Kiekvieną semestrą studijuojami ne daugiau kaip penki dalykai. Daugumos dalykų turinys atitinka magistro studijų pakopą. Modulių turinys ir metodai (šalia klasikinio darbo auditorijoje dėstytojui skaitant paskaitas, o studentams – papildomą literatūrą, gana plačiai inkorporuojami interaktyvaus mokymosi, diskusijų, darbo grupėse metodai) turėtų leisti sėkmingai pasiekti numatomus studijų rezultatus. Programos apimtis iš esmės yra pakankama studijų rezultatams pasiekti. Programos turinys didžiąja dalimi atitinka naujausius mokslo ir technologijų pasiekimus. Didžiausias programos privalumas – atskirų joje numatytų studijų dalykų akademinė ir edukacinė kokybė. Kai kurie programos studijų dalykai yra ypač stiprūs metodologiniu ir naudojamų šaltinių (naujausias akademines madas atspindinčių mokslinių straipsnių) požiūriu (pvz. *Europos partinės sistemos* bei *Šiaurės ir Baltijos valstybių studijos*).

Kai kurių programoje siūlomų studijų dalykų „spektras“ labai platus ir nepakankamai sufokusuotas į Europą (ES) (pvz. toks perdėm panoraminis atrodo esąs kursas Gerovės valstybė, šalia apžvalginių su Europos gerovės valstybės tapsmu ir tipologija susijusių temų apimantis ir tokias fundamentalias temas kaip „Politinė filosofija: viešojo intereso etika“; „Gerovės viešoji

politika ir viešųjų paslaugų valdymas, kompleksiško teorija“; „Gerovės menas ir architektūra: palaikymas ir protestas“ ir pan., kurias vargu ar įmanoma „giliai“ išanalizuoti per ribotą toms temoms aptarti skirtą laiką). Kita vertus, kai kurie studijų dalykai perdėm specializuoti (pvz. ypatingai persmelktas filosofinio pažinimo paradigmos ir su Antikos bei istorinių Lietuvos filosofų (Maceinos, Riomerio, Šalkauskio) darbų akcentais, mažai pagrįstais bendroje šios programos ideologijoje, yra kursas *Valstybės ir tautos problema Europos intelektualinėje tradicijoje*, kuris vėlgi prisideda prie programos panoramiškumo, bet ne prie programos rengėjų prioritetu laikomos „įvairių fenomenų gilesnės analizės“).

Kaip silpnybę reikėtų įvardinti ir tai, kad nei programos, nei atskirų studijų dalykų aprašuose neakcentuojama, kad šios studijos paremtos (sutvirtintos) virtualios mokymosi aplinkos bei naujųjų medijų teikiamomis galimybėmis (atkreiptinas dėmesys į tai, kad edukologijoje atpažįstama, jog naujųjų medijų teikiamos galimybės tikrai nemažina euristinių metodų, taikomų tiesiogiai vykstančiose diskusijose su dėstytoju ir tarp studentų, potencialo).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- atskirų programos studijų dalykų išskirtinė akademinė ir edukacinė kokybė.

Silpnybės:

- nei programos, nei atskirų studijų dalykų aprašuose neatskleidžiama tai, kaip į šias studijas integruojamos naujųjų medijų teikiamomis mokymo(si) galimybės;
- kai kurių programoje siūlomų studijų dalykų turinys nepakankamai sufokusuotas į Europą (ES).

2.3. Personalas

Studijų krypties dalykus programoje dėstys 15 dėstytojų, iš kurių 11 yra mokslų daktarai: 4 profesoriai (dėstys 83 proc. bendrųjų privalomųjų dalykų apimties), 3 docentai, 5 lektoriai ir 3 asistentai. Iš 22 dalykų, numatytų programoje, 18 arba 82% dėstys lektoriai su mokslo laipsniais. Taip pat programoje yra tenkinami magistrantūros studijų programų bendrieji reikalavimai krypties dalykų dėstytojų mokslinės veiklos kryptių atitikimui jų dėstomiems dalykams.

Kita vertus, programoje reikia atidžiai stebėti pusiausvyrą tarp dėstytojų, dirbančių pagrindinėse pareigose ir nepagrindinėse bei neakademinėse pareigose, kad išlaikyti kompetentingą ir motyvuotą, bei į akademinę veiklą orientuotą personalą.

Programoje numatytas personalas atitinka magistrantūros studijų programų bendruosius reikalavimus.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- jaunas ir kvalifikuotas personalas;
- studijų procese dalyvauja nemažai dėstytojų- praktikų, kurie turi itin vertingos patirties valstybės valdymo ir kitose srityse.

Silpnybės:

- jaunesnio amžiaus profesūros trūkumas;
- pageidautinas platesnis užsienio mokslininkų įtraukimas į studijų procesą;
- pageidautinas platesnis personalo įtraukimas į studijų programos valdymą.

2.4. Materialieji ištekliai

Materialieji VU TSPMI ištekliai (esantys Vokiečių g. 10) apima 2500 kv. m. plotą, kuriame yra trys konferencijų salės (visos gali būti naudojamos ir užsiėmimams), posėdžių salė, 9 auditorijos, 2 kompiuterių salės (70 kompiuterių, įskaitant ir esančius skaitykloje), biblioteka, 40 vietų skaitykla ir studentų poilsio kambarys. VU TSPMI biblioteka dirba pagal lankstų grafiką, o literatūros ištekliai joje yra pakankami.

VU TSPMI studentai turi tinkamas galimybes naudotis e. literatūra ir duomenų bazėmis, taip pat jie gali naudotis Vilniaus universiteto Mokslo komunikacijos ir informacijos centro (MKIC) paslaugomis, kurios prieinamos 24 val. per parą.

Programos klausytojai gali naudotis nuo 1998 metų VU TSPMI veikiančio Europos dokumentacijos centro (EDC), kur yra kaupiami oficialūs ES institucijų leidiniai, bei *Europos integracijos studijų centro (EISC)* ištekliais.

Metodinės ir mokslinės literatūros ištekliai yra adekvatūs teikiamos magistratūros programos klausytojų ir dėstytojų poreikiams.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- materialioji studijų bazė yra gana nauja, įrangos bei technologiniu požiūriu šiuolaikiška.

Silpnybės:

- viena iš materialiosios bazės silpnubių yra tai, kad nevisoje VU TSPMI erdvėje yra kokybiškas bevielio *Eduroam* tinklo ryšys;
- dėstytojų požiūriu, šalia e.žurnalų galėtų būti daugiau užsakoma ir spausdintų užsienio bei tarptautinių žurnalų;
- taip pat galėtų būti daugiau patalpų, pritaikytų grupiniam darbui.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Į programą bus priimami visų pirmosios pakopos studijų kryptių absolventai. Pagirtina, kad programos autoriai numato rengti stojamąjį egzaminą. Numatyta, kad stojamojo egzamino sąlygos bus viešai iš anksto skelbiamos, o dėstytojai konsultuos stojančius, tiek Vilniaus universiteto, tiek kitų aukštųjų mokyklų absolventus. Kaip priėmimo reikalavimų privalumą, reikia įvardinti konkursinio balo formulę: šioje sandaroje didžiausią svorį turės stojamojo egzamino rezultatas, be to, svarbus bus diplomo priedėlio pažymių svertinis vidurkis.

Šalia būtina pastebėti, kad programos rengėjai nenumatė išlyginamųjų studijų, baigusiems ne politikos mokslų krypties bakalauro studijas. Rekomenduojama numatyti didesnę išlyginamųjų dalykų „paketą“ baigusiems studijas, kurios priklauso kitai studijų kryptių grupei, ir mažesnę, baigusiems studijas, priklausančias tai pačiai studijų kryptių grupei.

Studijų metodai daugumoje yra tinkami studijų rezultatams pasiekti. Programos autoriai supranta ir akcentuoja komunikacinių ir socialinių gebėjimų stiprinimo svarbą.

Studijų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški, bus viešai prieinama ir iš esmės tinkama studijų rezultatams įvertinti. Visų dalykų studijos baigiamos egzaminu, tik 3 semestre magistro darbo koliokviumas baigsis įskaita. Tokio atsiskaitymo negali būti (Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašas, 18 p.)

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės:

- prie stiprybių būtina priskirti stojamojo egzamino organizavimą, atrenkant kandidatus į studijas, taip pat aiškiai suformuluotas priėmimo sąlygas;
- studijų metodai yra tinkami studijų rezultatams pasiekti, o studijų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški ir dera prie programos studijų rezultatų.

Silpnybės:

- programos rengėjai galėtų siūlyti išlyginamuosius dalykus magistrantams, baigusiems ne politikos mokslų bakalauro studijas;
- būtina pakeisti atsiskaitymo už magistro darbo koliokviumą būdą.

2.6. Programos vadyba

Programos rengėjai numatė programos įgyvendinimo priežiūros mechanizmus, apibrėžė TSPMI administracijos, instituto Tarybos ir Studijų komiteto vaidmenis. Be to, yra numatyta, kaip efektyviai įtraukti studentus į programos tobulinimo procesą. Susitikimų su ekspertais metu

išaiškėjo, kad jauni dėstytojai yra silpnai supažindinti su Studijų komiteto funkcijomis ir vaidmeniu, su galimybėmis įtraukti ateityje naujus dalykus arba keisti jau esančius.

Šalia reikia pabrėžti susiklosčiusią teigiamą situaciją su socialiniais partneriais. TSPMI turi didelį socialinių partnerių ratą, daugelis jo atstovų deklaruoja savo aktyvų dalyvavimą programos realizimo priežiūroje. Taip pat socialiniai partneriai dalyvavo ir konsultavo studijų programos rengimo grupę pirminiame programos atsiradimo etape.

Ekspertams pristatytos vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos. Numatyta, kad kiekvieno semestro pabaigoje studentai pildo visų išklaustų studijų dalykų vertinimo anketas. Apdorojus rezultatus, jie yra aptariami programos studijų komiteto, vėliau TSPMI tarybos posėdžiuose. Be to, yra numatyti reguliarūs susitikimai su studentų atstovybės atstovais ir grupių seniūnais.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- prie stiprybių būtina priskirti platų socialinių partnerių ratą ir jų aktyvų įsitraukimą į programos rengimo procesą;
- taip pat teigiamai yra vertinamas planuojamos vidinio kokybės užtikrinimo priemonės.

Silpnybės:

- programos vadyba yra suplanuota, bet nepristatyta dėstytojams. Dalis dėstytojų nėra supažindinti su Studijų komiteto vaidmeniu.

III. REKOMENDACIJOS

3.1. Detaliai peržiūrėti studijų programos sandarą ir atskirų dalykų turinius. Papildyti programą dalyku, skirtu ES lyčių lygybės politikai.

3.2. Numatyti išlyginamąsias studijas, baigusiems ne politikos mokslų bakalauro studijas.

3.3. Gerinant Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto materialinę bazę, būtina pasirūpinti visuotiniu bevielio internetinio ryšio prieinamumu.

3.4. Gerinti personalo įtraukimą į studijų programos valdymą bei tobulinimą.

IV. Apibendrinamasis įvertinimas

Vilniaus universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Europos studijos: idėjos, institucijos ir ekonomika* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	4
2	Programos sandara	3
3	Personalas	4
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	20

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: doc. dr. Andžej Pukšto

Grupės nariai: prof. dr. Irmina Matonytė

prof. dr. Algis Krupavičius